

Projectnaam:	Expeditie Over de Maas
Locatie:	Zandwinput ODM-15
Periode:	21 oktober 2018
Gemeente	Dreumel
Werkgebied:	Uiterwaarde bij Moordhuizen
Coördinaten:	Topokaart 69W Centraal coördinaten: XRD 158600 m YRD 424900 m
Auteur:	Peter Seinen
Rapportnaam:	MiM-Rapport-MIM-ODM-21-10-2018
Rapportdatum:	10 december 2018

Waarnemingsrapport Project Over de Maas Verkenning ODM-15

Afbeelding 1 Onze Utrechtse gastduikers, met hun vondst.

Foto: Peter Seinen

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Inleiding	3
2. Doelstellingen verkenning	3
3. Methodes en technieken	3
4. Context (geografie)	3
5. Resultaten en discussie	5
6. Conclusies	8
7. Aanbevelingen	8
Appendices	8
Referenties	8

Verzendlijst:

Mergor in Mosam

Bestuur: Joost van den Besselaar, Noud Cornelissen, Marc Pennings en Martien Verrijt
Contactgroep: Diana Derks, Eric van Hoof, Wilco van Lanen, Rob en Brigitte Maassen, en Mans Naber

Expeditie Over de Maas:

Sigrid van den Heuvel, Nils Kerkhoven, Julian Vendelmans

Gastduikers Utrecht:

Marieken van Dinter, Erik Spelbos, Peter Fokkinga en Ernst de Vries

Samenvatting

Bij de eerste verkenning van de bodem van zandafgraving ODM-15, op 20 juni 2018, werden veel houtresten waargenomen, waarvan een aantal bewerkingsporen vertoonden.

De hier beschreven vervolgvarkenning, gericht op het bergen van zoveel mogelijk houtresten, leverde ongeveer 85 resten op, waarvan de meesten afmetingen tussen 10 en 100 cm hadden.

De meeste resten waren van eikenhout. Andere houtsoorten zijn niet nader gedetermineerd. De conservering varieerde sterk, variërend van vrijwel onaangetast, afgerond door erosie van de stromende rivier tot aangetast door paalworm. Twee houtresten vertoonden overtuigende bewerkingsresten.

De tijdens de eerste verkenning waargenomen meer dan 3m lange boomstam bleek inderdaad geen bewerkingsporen te vertonen.

De resten zijn overgedragen aan het project "Expeditie over de Maas".

1. Inleiding

Tijdens een eerdere verkenning tijdens de “Doldwaze Graafweken” tussen 19- 23 juni 2018 werden op de bodem van de plas die aangeduid wordt met ODM-15¹, diverse houtresten waargenomen. Een aantal daarvan vertoonden duidelijke bewerkingsporen. Het grootste deel werd toen niet geborgen, maar wel gefotografeerd of gefilmd (Geert van der Velde).

2. Doelstellingen verkenning

Het doel van de verkenning was het vinden, bergen en documenteren van archeologische resten van de bodem.

3. Methodes en technieken

De bodem werd verdeeld in 3 aansluitende niet scherp begrensde gebieden (oost, midden en west) die door een gelijk aantal groepen van twee duikers op zicht of tast werden verkend. De groep die het meest westelijke gebied verkende was ook uitgerust met een metaaldetector. De gevonden materialen werden in kleine groepjes op de wind-waterlijn verzameld, bekeken en gefotografeerd.

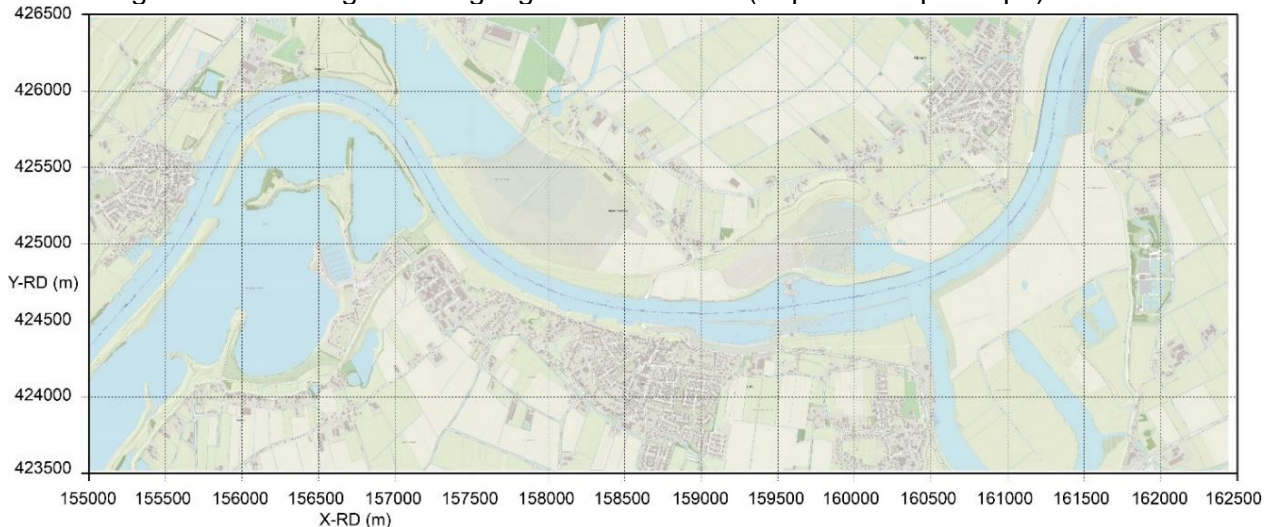
Ten behoeve van de veiligheid van de duikers werd de duik gecoördineerd door een Oppervlakte Coördinator en waren zuurstofapparatuur en EHBO middelen beschikbaar.

4. Context

Geografie

Om een beetje een landschappelijke indruk te krijgen van het werkgebied wordt de geografische context weergegeven met behulp van een Topo/kadasterkaart (OpenTopo, Afbeelding 2). De centraal coördinaten van het werkgebied zijn (158600, 424900). NAP is niet gemeten.

Afbeelding 2 Het zandwingebied in geografische context (Topokaart OpenTopo).

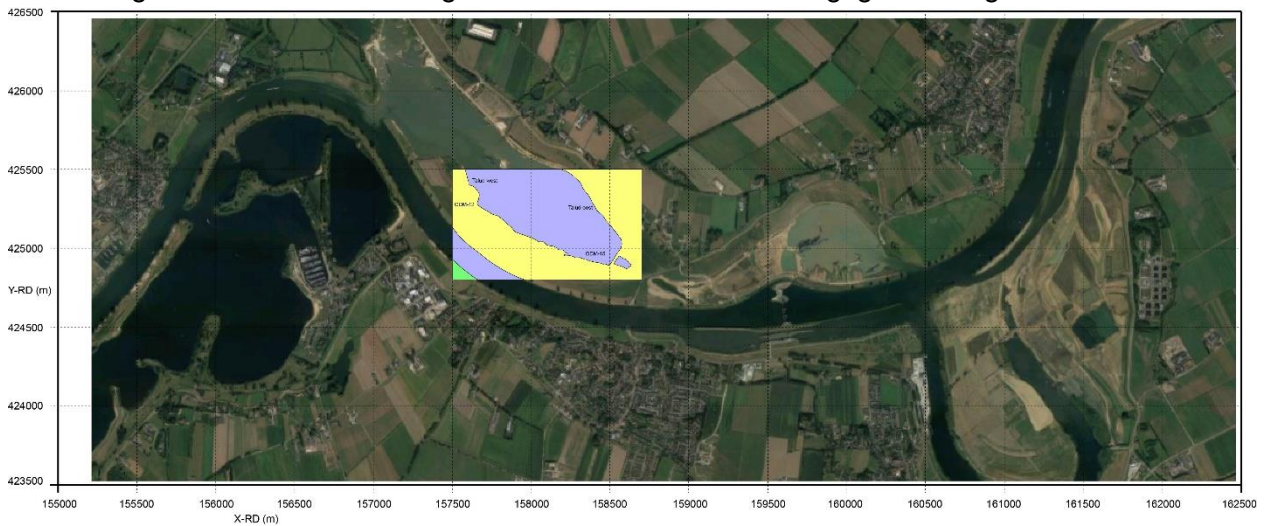

Afbeelding 3 Het zandwingsgebied in geografische context (Luchtfoto Google Earth © 2018).

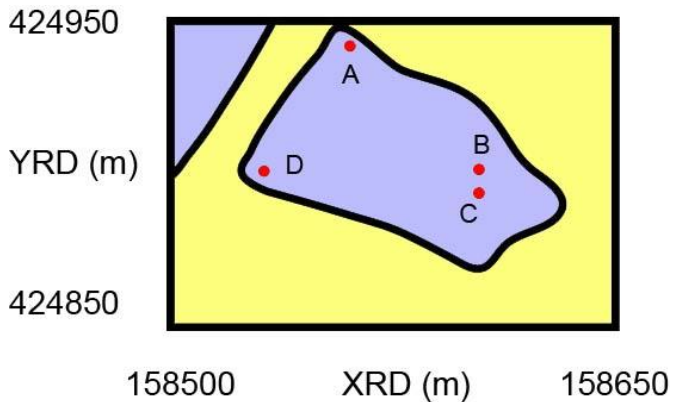
Afbeelding 3 laat een geogerefereerde luchtfoto (Google-earth ©) van het gehele verkenninggebied zien. Afbeelding 4 geeft de actuele stand van zaken van Afbeelding 3 weer, ingetekend op basis van de geogerefereerde drone-opname: Kerkhoven, 10-4-2018: <https://roundme.com/tour/260163/view/779774/> verder aangepast aan de actuele stand van zaken op 20 juni 2018.

Afbeelding 4 Detail van Afbeelding 3 met het actuele verkenninggebied in geel en blauw.

Afbeelding 5 laat een detail (zuidwestelijke deel) van het actuele verkenningsgebied van Afbeelding 4 zien. De met A-D aangeduide posities geven eerdere vondsten en waarnemingen aan. Positie C correspondeert met de 3m lange boomstam die tijdens deze verkenning opnieuw onderzocht is.

Afbeelding 5 Detail van het verkenningsgebied.

5. Resultaten en discussie

De verkenning leverde een groot aantal houtfragmenten die vaak sterke aantasting (paalworm) of afronding door erosie vertoonden. Mogelijke bewerkingssporen waren hierdoor uitgewist. Afbeeldingen 8 laten de foto's van alle groepjes houtresten zien.

Twee grotere resten afgebeeld in Afbeelding 7A en B lieten respectievelijk duidelijke en mogelijke bewerkingssporen zien. De lengte zit tussen 1.5 en 2m. Waar deze delen ooit deel van hebben uitgemaakt is niet duidelijk.

De resten zijn overgedragen aan project "Expeditie Over de Maas".

Afbeelding 8 Verzamelde houtresten.

6. Conclusies

Op het bodemoppervlak lagen/liggen zeer veel houtresten waarvan een aantal bewerkingssporen vertoont.

De tijdens de verkenning in juni waargenomen boomstam (positie C) bleek geen bewerkingssporen te vertonen.

Het gebied heeft zeker potentieel om doormiddel van verkenningsduiken verder te onderzoeken op de aanwezigheid van artefacten. Er moet nog heel veel liggen.

7. Aanbevelingen

Omdat het grote bodemoppervlak (circa 5000 m²) met een relatief kleine groep onderzocht is, zullen er nog meer resten liggen. Een vervolgactie op dezelfde wijze strekt tot aanbeveling. Inzet van metaaldetectoren strekt tot aanbeveling.

Appendix Duikgegevens en weersomstandigheden

Tabel Duikgegevens

Groepen		Gebied	Opmerkingen
Joost van den Besselaar	Noud Cornelissen	Oost	
Marieke van Dinter	Ernst de Vries	Midden	Marieke haakt wegens ziekte af
Peter Fokkinga	Erik Spelbos	West	Maken gebruik van een metaaldetector

Oppervlakte coördinator: Peter Seinen

De maximale duikdiepte bedroeg circa 3m.

De duiktijd bedroeg gemiddeld 80minuten.

De zichtcondities waren goed (tussen 1- 2m).

Het weer was aangenaam: droog bij een aangename temperatuur met een schraal zonnetje.

Watertemperatuur was redelijk aangenaam (niet gemeten).

Referenties

Seinen, P.A., Rapport, Mergor in Mosam, Waarnemingsrapport project

“Expeditie Over De Maas”, Dolle Dwaze Graafweken 18- 28 juni 2018, 27 juni 2018.

¹ Rapport Seinen, website www.mergorinmosam.nl